

— Війна, кажу вам! Такі наради збирають хіба перед війною.

— Ніч довгих ножів буде. Давно гебреїв не трясли! Знахобніла наволоч пейсата!

— У Видубицькому монастирі ікона Богоматері заплакала миром і кров'ю, а потім узялася пророкувати майбутнє... Патріарх усе саморуч записував!

— А я чув, що скарб Ярослава Мудрого знайшли.

— Дідька лисого знайшли! Шляхетним панам схотілося перехилити квартиру, а ви, йолопи, розводите містерії! Налийте краще.

Доки внизу множилися дедалі химерніші припущення, Святійший Патріарх Київський і всієї Русі-України, вмостивши немолоде тіло у зручному кріслі, розглядав орнаментований червоним деревом кабінет господаря. Численні книжкові шафи, мапи українських полків і східної Європи, кілька доволі талановитих пейзажів; жодної ікони чи розп'яття. Втім, Симеона турбувала відсутність не християнських регалій, а вірних пахолків, до яких він міцно прив'язався за останні роки: на самоті, без сторонньої допомоги, старий почувався незатишно.

— Ви не довіряєте власній челяді? — спитав Патріарх.

Юхим знічев'я гортав грубезну збірку філософських есеїв «*Pgo rgyrodu svitu*», витягнуту з полиці наосліп. Нечитаний том порипував корінцем, уперше розгортаючись світові. Господар повернув книжку до шафи і звернувся до гостя з ввічливою усмішкою:

— Довіряю. Водночас мені, голові Таємної Варти, відомо, як легко люди купуються й продаються, тому будь-які вуха при обговоренні настільки делікатного питання вважаю зайвими, — голова Варти підійшов до

сервірованого столу. — Вино я здатен розлити самостійно, не переймайтеся, Ваша Святосте.

Червона цівка перелилася з карафи до кришталевого келиха в покручених артритом руках. Патріарх обережно понюхав напій, пригубив, поцмокав губами і схвально кивнув.

— Колекційне.

— Ваша правда, — голова налив і собі. Насправді він не уявляв, що то за вино, бо на алкоголі не знався, та й не вважав за належне засмічувати собі голову такими речами. — Бажаєте чогось до вина? Як бачите, є сир, фрукти...

— Запізно для прийому їжі, — урвав господаря Патріарх.

Неподалік ухнув пугач. Симеон здригнувся й ледь не розлив вино на сиву бороду.

— Не маєте перестороги залишатися наодинці, сину мій? — старий нервово роззирнувся. — З вашою посадою...

Пальці Юхима пробігли кобурою на ремені.

— Якщо вбивця пройде повз моїх людей аж сюди, то гріш мені ціна як голові Таємної Варти.

Симеон погладив бороду — відповідь його не вдовольнила. Юхим ковтнув трохи вина, підійшов до великого глобуса, крутнув. Годинник басовито оголосив дев'яту.

— Має ось-ось з'явитися, — повідомив господар.

— Хто він такий? — Патріарх зазвичай готувався до сну о цій годині: його дратувало, що сьогодні він порушить розклад, який у поважному віці багато важить. — Цей невідомий... Ви повсякчас оминали говорити про нього з огляду на секретність, сину мій. Тепер можете розповісти?

— Побачите на власні очі, Ваша Святосте. Людина напрочуд неординарних талантів... Можна сказати, він сам знайшов мене. Всім серцем ненавидить перевертнів і поділяє наше прагнення позбутися їх. Розповідь, як зрушити боротьбу з місця. Його варто вислухати.

— Залишається довіритися вашому чуттю, сину мій! Сподіваюся, що ця людина напрочуд неординарних талантів має серед своїх чеснот і пунктуальність.

— Має, — почувся новий голос.

До кімнати з балкона ступив чоловік. Патріарх метнув переляканий погляд на Юхима. Той прожогом обернувся, водночас схопившись за зброю, але за мить силувало посміхнувся.

— Чорт! О, вибачте, Ваша Святосте.

Патріарх видихнув, поклавши руку на серце, і перехрестив господаря, даруючи прощення.

— Вмієте ефектно з'являтися, — сказав Юхим гостеві, прибираючи руку від кобури. — Я не вірив, що хтось здатний пройти крізь мої кордони, та ще й на цей поверх. Як вам вдалося?

— Методи, — відповів чоловік і всівся без запитань, у такий спосіб проголошуючи частину привітань завершеною.

— Він пройшов повз ваших людей аж сюди, сину мій, — закретав Патріарх і підморгнув Юхимові.

Той подумки обізвав священника старим гівнюком, стиснув губи і наповнив третій келих. Гість поставив вино перед собою на стіл, не скинувши затули.

Новоприбулий виявився паном невисоким і широкоплечим, плащ укривав його присадкувату постать, а глибокий каптур приховував обличчя: виднілася тільки помережена сивиною борідка.

— Я залишуся інкогніто, — мовив гість до Патріарха. — Можете кликати мене Рахманом.

— Як хочете, — той стелував плечима. — Якщо після тривалих перемовин голова Таємної Варти вважає, що ви можете допомогти... Сподіваюся, що так воно і є. Бо мій час коштує дорого.

— Тоді без зайвих передмов перейдімо до справи, — гість звернувся до Кривденка з незрозумілою інтонацією: чи то питав, чи то ставив перед фактом.

— Прошу, — Юхим крутнув глобус.

Непокоїло, що той, хто назвався Рахманом, заліз на його балкон непоміченим. Бозна, як він це зробив, але охорона — подвоєна охорона, чорт забирай! — без винятків отримає сувору догану.

— Отже, панове, Сірий Орден. Містична спільнота шаленців, які підписали угоду з нечистим заради могутніх сил, що їх начебто використовують на захист країни. Чорнокнижники виставляють це неподобство за чесноту, отримують від держави платню й офіцерські звання, а діяння їхні невідомі нікому, крім Гетьмана особисто.

— О так, — процідив крізь зуби Юхим.

Він мав чимало резонів ненавидіти Орден: постійні палиці в колеса, присвоєння гучних справ, конфлікти перехресних компетенцій, боротьба за фінансування з державної скарбниці. Чесно й віддано Юхим намагався робити свою справу, а «легендарні» лицарі, що ледь не захлиналися своїм містичним пафосом, повсякчас тільки перешкоджали його людям. Чаша терпіння наповнювалася багато років, аж доки не тріснула.

— Характерники заманюють до своїх лав дітей... — почав було гість, аж тут священник палко перебив його:

— ...щоб продовжити нечестиві обряди і навернути нові душі до пазурів диявола! Вихрести! Слуги Сатани!

Патріарх умить узявся червоними плямами і змахнув келихом так люто, аж розлив вино на стіл. «Тільки б старого грець не вхопив», — подумав Юхим.

— Незмивний гріх! Прокляті душі, прикуті до землі...

Юхим добре знав цю пісеньку. Симеон здебільшого був прагматичною людиною (включно з питанням віри), але на сіроманцях мав болісний пунктик. Він проголошував гнівні полум'яні промови проти характерників безліч разів — завдяки цьому, власне, вони з Юхимом і знайшли спільну мову.

— Святий трон Константинопольський...

Голову Таємної Варти завжди під'юджувало спитати, як так сталося, що святий трон Константинопольський опинився у столиці магометанської імперії Османів, але він стримувався. Деяким зауваженням потрібно дати настоятися.

— Як вам відомо, Сірий Орден захищено грамотою привілеїв і недоторканості Тимоша Хмельницького, — провадив Рахман без жодної емоції, коли Симеон змовк. — Грамота була дарована сином Богдана після оборони Українського гетьманату від Смарагдової Орди, відтоді характерники остаточно закріпилися в суспільній уяві у ролі заповзятих захисників батьківщини.

Гість говорив спокійно, без жестикуляції, проте у ньому чаїлося щось невловимо тривожне. Попри заряджений срібними кулями револьвер Юхим почувався вразливим поряд із Рахманом — і це йому не подобалося. Голова Таємної Варти давно звик, що так почувалися в його присутності інші: підлабузницьки розкланювалися, зазирали в очі, намагалися вловити подвійний

сенс у кожному слові, нещиро посміхалися у відповідь на будь-який жарт...

Але Рахман потрібний. Ворог ворога — мій союзник.

— Крім переліку прав лицарів, грамота є політичним захистом Ордену. Він залишатиметься недоторканим, допоки не порушити єдину умову...

— Державна зрада, — сказав Юхим.

— Так, пане, саме державна зрада. Вотум недовіри Чорної Ради, вотум недовіри Червоної Ради, печатка гетьмана — тільки так Тиміш дозволив знищити перевертнів, якщо ті стануть проти власної батьківщини.

— Батько Хмель за всіх чеснот не розгледів загрози в переступниках слова Божого і дозволив розквітнути паросткам зла! — Симеон потрусив головою.

Розкручений глобус ледь чутно зарипів віссю. «Шкода, що кляту грамоту не можна просто спалити разом з усіма характерниками», — подумав Юхим.

— Знищення Ордену можливе лише у випадку доведеної державної зради, — сказав він уголос. — І такого випадку не було за всю історію. Жодного.

— Оце ваш план, пане Рахмане? — пробуркотів Патріарх, який волів би о цій порі дивитися перший сон у великому м'якому ліжку. — Документ, продуманий таким чином, що його майже неможливо скасувати, й умова, яку ніколи не порушували, — це ваш план? На позір не надто надійно!

— Прошу дослухати, Ваша Святосте, — каптур уперше повернувся до старого, і Симеон здригнувся, коли побачив відблиск білків: правий виявився явно не там, де має бути око. — Я багато місяців продумував план, перебирав усі можливі шляхи, розвішував тенета, смикав за нитки... Решта ідей не спрацює. Повірте моему

багатому досвіду, я добре на цьому розуміюся. Уже не перша моя спроба поквитатися з Орденом...

З-під каптура долетіло кахикання. Чи то був такий сміх?

— Провадьте вашу думку, пане Рахмане, — Юхим хотів було присісти, але передумав.

— Доба Мамаєвої слави минула. Нині його онуки розгубили колишнє визнання, Орден утратив чимало сил під час останньої війни, але ніде правди діти — навіть сьогодні вовчі лицарі невразливі, — долинуло з-під відлоги. — Тож перед зрадою, яка неодмінно трапиться за нашого сприяння... Ви, панове, мусите знищити віру в чесноти характерників та їхню справу.

Нарешті ми перейшли до справжньої розмови, подумав Юхим.

— Із ваших вуст це звучить напрочуд легко, — мовив він. — А я от не уявляю, як навіть у випадку зради — якого, до речі, я також не уявляю, — ми отримаємо достатню кількість голосів у Радах за вотуми.

Каптур повернувся до нього, і Кривденко відчув на собі пронизливий химерний погляд. Спиною пробігли сироти.

— Не довіряєте моєму плану, шановний господарю. Розумію... Опишіть, що саме вас непокоїть.

Юхим відповів найлюбезнішим тоном, на який спромігся:

— У Чорній Раді вовчі лицарі мають багато симпатиків, пане Рахмане, тож окремий випадок не переконає їх підтримати вотум недовіри. Необхідно більше половини голосів, себто сто п'ятдесят один — і я вас запевняю, що голосів забракне. У Червоній Раді любові до сіроманців значно менше, але там на кожного

другого парламентаря осавула Басюга має теку компромату.

— Саме тому вони залюбки його здихаються, — продовжив Рахман. — А ви, бува, не маєте теки компромату на кожного другого парламентаря, пане Кривденку?

— Маю й на кожного першого, — відрубав Юхим. — Не в тім справа! Одним окремим випадком зради ви не запламуєте ореол самовідданих оборонців держави, які допомогли вистояти та вибороти незалежність гетьманату. Цей образ складався сторіччями, навіть Вовча війна не знищила його! Якщо докласти зусиль і грошей, натиснути на обидві Ради, отримати бажані вотуми... Тоді прості люди вийдуть на захист Ордену. Вони голоситимуть про зраду — і гетьман під радісний лемент натовпу ветує рішення.

— А тут ви зачепили дуже важливу тему, пане Кривденку, — кивнув каптур. — Образ, витворений часом. Як відомо, час не знає жалю: будь-яка слава вкривається іржею, кожен образ стоншується й кришиться... Досить лише змінити кут суспільного погляду — і подвиги славетних захисників перетворюються на жахливі діяння дияволопоклонців. Образ знищити напрочуд легко, якщо завдати кілька точних ударів у слабкі місця! Розумієте, до чого я хилю?

Юхим у важливих перемовинах цінував конкретику, йому не подобалася манера стелити пишними фразами замість прямих формулювань без зайвих реверансів.

— Продовжуйте.

— Ми подбаємо про правильну думку людей, — сказав Рахман. — Вони вийдуть на майдани з вилами й смолоскипами у пошуках чересів із трьома клямрами.